

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII :: Número 2181

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 23 de Desembre de 1920

BARCELONA NEVADA

—Mira, mira,... tot blanc!
—Sí, noi; sembla que hi hagi passat el censor.

El mejor disolvente de los uratos
 Abespa de las vías urinarias
 Oídicos nefríticos
 Reuma articular
 Nefritis
 Tifus
 Gota

UROMETINA
 LAMBIOTTE HERMANOS
 Bromuro - Urotropina - Hexametileno tetramina - Formina

PIÓASE
 folleto explicativo. Muestras a los señores médicos
 Agte gen.: S. NAVARRO
 Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO & INTESTINOS

GASTROL
MIRET

PROBARLO ES CURARSE
 RAFAEL MIRET - Farmacéutico
 Diputación, 205-BARCELONA

DE VENTA EN TODAS PARTES

La llet condensada (sense desnatar)
 La més pura MARCA La més saludable

VICTORIA

procedent de les masies del Montseny (Barcelona), és absolutament pura, la més rica, la més saludable i nutritiva perquè conté tota la crema i perquè és elaborada solament amb llet de vaca suïça i sucre blanc de canya.

DE VENDA EN COLMADOS I ULTRAMARINS
 Despatx central: Princesa, 15-Barcelona

Antes de pendre-la

Després d'haver-la pres

Soler i Torra germans
BANQUERS

Compra venda de valors - Ordres de Borsa - Canvi de moneda - Giros sobre l'estranger - Comptes corrents en monedes Nacional i Estrangera

Rambla d'Estudis, n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

SARNA
 CURA RÁPIDA
Sarnicida Paradel!
 Frasco 4 pesetas
 Asalto, 28, farmacia - Barcelona

CAÇADORS!

Les millors espadanyes més ben construïdes, sòlides i còmodes, per a caça, camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.º BARCELONA

Vendes al engròs i a la menuda-Expedicions a províncies

Bloks Notes
 a DEU cèntims

BAZAR UNIÓ Unió, n.º 3
 BARCELONA

BAZAR
 DE LA
UNIÓ
 Unió, 3. - BARCELONA
 ÚTILS PER A ESCRITORI
 :: TINTES SUPERIORS ::

AL CAMP i a la CIUTAT
 AMB UNA LAMPARA DE MÀ
 I PILA ELÈCTRICA

LOT

TINDREU LLUM BLANCA I PERMANENT A TOT ARREU

De venda a Barcelona: OLIVE S. en C., Pelayo, 56 E. SCHILLING, Fernando, 23 Almacenes EL SIGLO JUAN ROCA, Princesa, 10

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ.
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

POST-ELECTORALS

ON s'és anat aquell temps de mítins, de fulles, de diaris amb capsaleres gruixudes, de candidatures que posaven a les rambles una catifa multicolor com en els dies de Carnestoltes? On està aquella «Lliga», amb la gentada de visques i de falç, que no volia marxar fins que En Cambó hagués proclamat des del balcó la victòria? On, aquella «Casa del Pueblo», negra de gent, de la qual, sabuts els escrutinis, sortien els «jóvenes bárbaros» llençant les paperetes que els hi havien sobrat per a guanyar? On els diaris, atapaïts de xifres, cridats pels venedors per tota la ciutat «amb el triomf dels radicals!», encara que els radicals haguessin perdut? On els sopars joiosos, i el pagament de les apostes, i els càntics i els visques de matinada?...

Les eleccions del diumenge foren com un divendres sant electoral, com unes eleccions del silenci, com si tots, electors i elegits, fossin muts. Ni mítins, ni fulles, ni capsaleres, ni apostes, ni votar dematí, ni gentada en la «Lliga», ni poble en la Casa del Poble, ni En Cambó proclamant la victòria, ni En Lerroix apareguent davant dels seus per a rebre l'homenatge, ni diaris que cridessin, a la nit, la passió de la jornada... Tot va tenir un caient clandestí. Se votava com si no es votés. En Lerroix no hi era a Barcelona, En Cambó hi era, però afònic, els diaris no sortien, i tots havien exercit un dret constitucional, sense tenir Constitució.

Les eleccions comencen a tenir anys, i naturalment s'han fet conservadores. Quan eren joves, feien seguir als homes darrera d'elles, mes ara, envellides, els homes les segueixen com si fessin quelcom de nefande. La política, com l'amor, fadiga, i solament els professionals persisteixen en la paròdia. Abans se les estimava com a una querida; avui se les vol com a una dona conseguida per llegítim matrimoni.

*
**

I En Sala? Ha sortit? En Sala?..

Les eleccions de Barcelona no se celebraven a Barcelona, sinó a Terrassa. An aquí, si, ja se sabia, sense escrutini, qui triomfa, però i l'Alfons Sala?

—Ha perdut?—responen uns.

—Ha sortit?—deien els altres.

Els telèfons de les redaccions i dels centres polítics, rebien la mateixa pregunta, i les respostes, eren idèntiques. Les unes que sortia per trenta vots; les altres, que per trenta vots, perdia. Regionalistes i monàrquics se acusaven d'haver comprat una acta en blanc que era la dels trenta vots decisius. Passà la nit, passà el dematí, i a la tarde, ja la precisió era exacta. Ha guanyat per vint vots. Les eleccions eren acabades. I el neguit.

El senyor Sala hauria d'ésser agraciat amb una senaduria vitalícia, per a que tingués un lloc permanent a les Corts. Així finaria aquest trasbals de Terrassa, aquesta angúnia nostra pels vots del senyor Sala i aquesta preocupació que cada any sent Barcelona per l'acta misteriosa de Rellinas.

*
**

Elecció vol dir tria. Nosaltres, pobres electors, diuen que escollim els homes més aptes per als afers públics, però nosaltres no escollim. D'ençà que tenim us de raó i de vot, elegim als mateixos homes. En Lerroix fa vuit anys que el triem, i a En Cambó, quinze. D'altres n'hi han vinguts després, que van cap a l'elecció vitalícia. El senyor Batlle, serà etern. El senyor Morera, també.

Però de tant en tant apareix un home amb taronjina parlamentària. Es aquell home nou que Catalunya envia a Madrid per a que vegi que no s'agoten les nostres matrius polítiques. Aqueix home un dia se diu Cambó, l'altre En Pere Rahola, l'altre En Pere Corominas, l'altre En Marcelí Domingo, l'altre En Layret, l'altre l'Alomar... Aquest any serà En Manel Rius, marquès d'Olèrdola. Nacionalista, republicà o monàrquic, a cada elecció hi ha naixement.

PARADOX

:-: Aquest número ha sigut censurat :-:

Conversa pescada a casa de un apotecari.

—Saps el doctor Fulano? Al morir, va dir que volia ésser enterrat entre els seus clients.

—Caram! I ho va aconseguir?

—I ca! Era tan ple, que ja no hi havia lloc per a ningú.

Consistorialment, té la neu la seva significació

En un solt humorístic encaminat a caldejar l'atmòsfera electoral, per tants conceptes atuída, presentava *La Veu* a la fredor d'aquests dies passats, com a parenta d'En Dato. Afermava, ésser la neu, caciquista, centralista i ministerial. I provava a justificar l'aserció, amb més lleus fantasies.

Les bromes de *La Veu*, més tristes que un enterrament de caritat, no passen quan són ben encepogades, de bromes de capellà. A la que ens ocupa, ni aquesta categoria pot ésser-li conferida. Es, tot lo més, un acudit poca solta, dels que en diem d'estar per casa. Amb la agravant de que's torna en contra dels mateixos que a gratient, sense amidar les conseqüències, pretenen valer-se de l'acudit.

Ignorem la filiació política de la neu, per la raó poderosíssima de que no arriba la nostra influència a les zones enlairades de la seva formació. Ens limitàvem a considerar l'aigua congelada, com a element allunyat de les nostres trifulgues civils. Confessem que lo d'atribuir a la neu preferències per a aquest o l'altre bàndol polític, era cosa reservada a la «Lliga», per a la que no hi ha sagrat, tractant-se de captar uns vots més o menys.

I si pel nostre magí hagués creuat un dia el pensament de penjar a la neu una etiqueta política, l'hauríem feta regionalista i presidenta del Consistori. Volen una aplicació més exacta i apropiada de les qualitats que distingeixen a les flonges bolves blanques, que són de tard en tard admiració dels bons barcelonins? Una penca de neu, com més resistent millor, aniria al cap de la corporació municipal, que ni pintada. Un alcalde que és un iceberg, uns regidors que per la seva frescor resulten veritables esquimals, no poden aspirar a altra divisa que la representada per un troç de gel.

Per a què assimilar la neu als homes i costums de fora, quan té entre nosaltres tan cabal aplicació?

Hi ha a casa nostra cada fresc!...

JUST

El que acaba els quartos

Una vegada va ésser el de Puigcerdà, el districte típic de la compra de vots. Un home, un porc—deia En Bertrand i Serra. Ara, a Vilademuls, la fórmula era ja més corrent: un home, un trajo de vellut. I a Vich, la més estranya: un home, un safaretx; un home que mirava per l'higiene de la família.

Però Arenys de Mar ha sobrepujat a tots els districtes que's guanyen i es perden. El senyor baró de Güell

va ésser el veritable baró i pagava els vots amb generositat digna d'un duc d'Osuna, fins a arribar a cinc-centes pessetes. Prou corria a tapar forats En Milà i Camps, però la paraula d'En Güell era una paraula de plata.

—A vuit duros el vot—deia En Milà.

—A trenta—replicava En Güell.

—A cinquanta—responia, ferm, En Milà.

—A setantacinc—decidia En Güell.

No's podia apujar més, i En Milà, a mitja elecció acabà els quartos. En Güell en aquell joc li havia fet saltar la banca. Amb el cor i la bossa buides decidí abandonar Arenys. Però el poble ja el sabia el seu venciment, i la quitxalla començà a esvalotar, a seguir el seu auto, i fins a llençar-li alguna pedra.

Era més que el candidat derrotat. Era l'home al qual li havien acabat els quartos.

Pitjor que acabar els quartos

Hi ha en les eleccions que ara es fan una cosa pitjor que acabar els quartos, i és el mig acabar-los. Així l'Albafull, a Tarragona. Ell confiava en la seva cartera, però a les dues hores de començada l'elecció, se'n adonà de que no podia sostenir la tasca començada. El vot a deu duros, era una quantitat excessiva.

Demanà diners a la «Lliga», i aquesta li envià uns quants milers de pessetes, insuficients per a aguantar l'alta valoració iniciada. Aleshores baixà el preu, i els vots que havia començat a pagar a deu duros els pagà a dos.

Fou igual que si un que hagués començat apuntant amb bitllets, en una taula de joc, posés, al perdre, calderilla. L'Albafull no compregué que en les eleccions, a l'inrevés que en el catalanisme, triomfa el «o tot, o res», mes no les mitges tintes, o els mitjos preus.

L'Albafull no va sortir, però a l'inrevés d'En Milà, que ho va perdre tot menys l'honor, ell encara va poder salvar uns quants duros que els electors no varen voler orgullosament. Ells se venien per cinquanta pessetes a les vuit, però no pas per deu pessetes al mig dia. L'Albafull ignorava que'l preu dels vots augmenta en progressió geomètrica, conforme avença l'hora de l'escrutini.

L'ingènuu

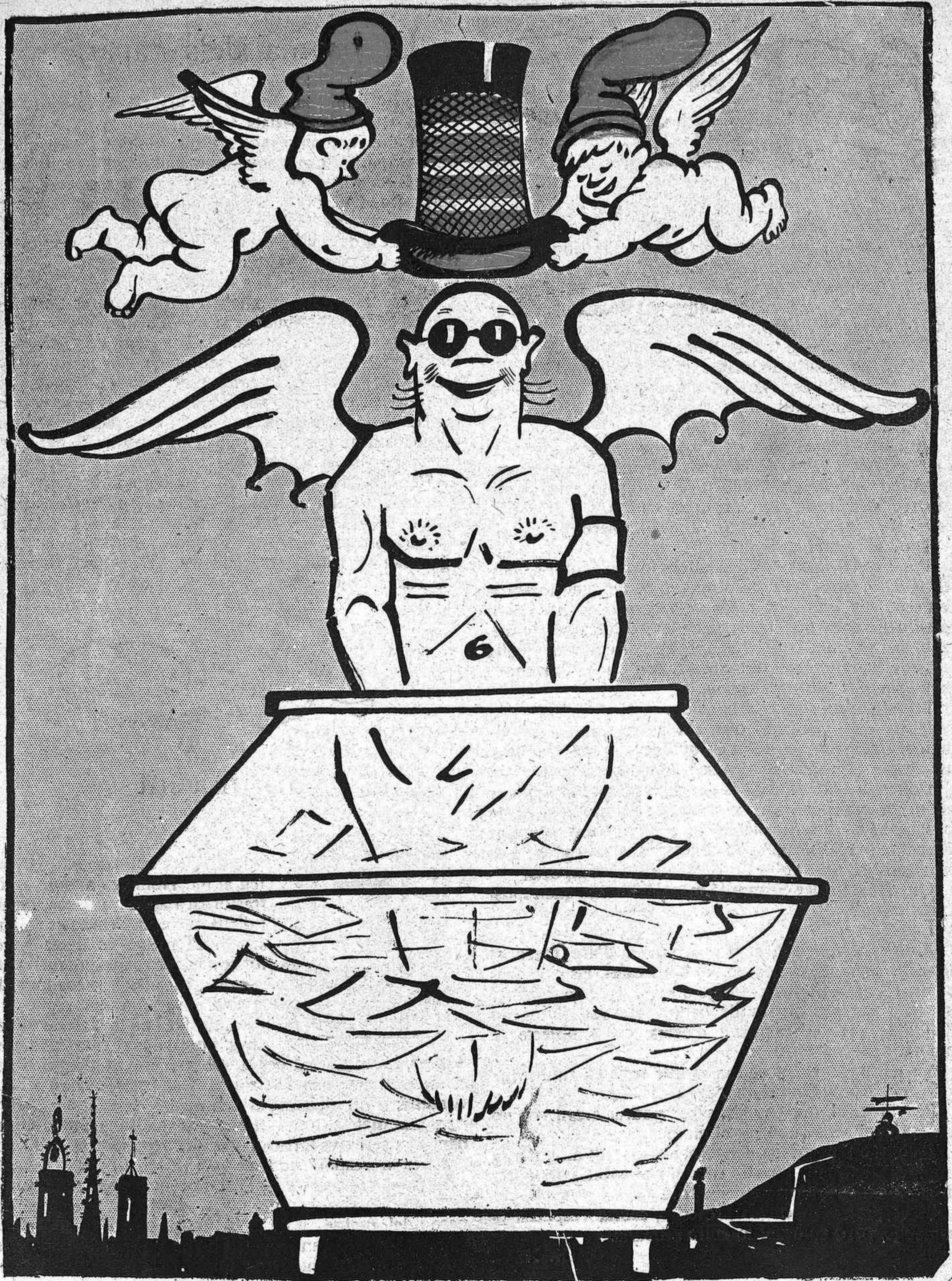
Amagarem el nom, car promesa és feta. Però no pas la província, que era la de Girona. I amb dir la província se anuncia el districte, i endevinant el districte se sap el candidat.

El seu contrincant, un dels capdills de l'Unió Monàrquica, malgrat i ésser ell candidat ministerial, anava guanyant terreny. Els pobles se li rendien. Els auguris eren pessimistes per tot arreu. Què fer? Retirar-se? Seguir endavant? La desfeta era inevitable.

Va començar a nevar. La neu cobria els camins, impossibilitant els treballs electorals. Els autos s'atascaven. Les tartanes, també. La neu li va donar una inspiració. No era possible fer eleccions tenint l'oposició de la natura, i com que per tot arreu d'Espanya la nevada espatllaria les comunicacions electorals, va telegrafiar al seu fill, que's tro'ava a Barcelona, lo següent, rigurosament històric:

«Crec convenient se demani an el govern la suspensió de les eleccions, per causa de la nevada.»

Va perdre, naturalment. La neu per a alguns candidats se veu que és igual que les aurores boreals per a els governadors.

GLORIA IN EXCBLIS ESTEVE

—La cosa és clara: si han guanyat els meus, bé puc dir que he guanyat jo!...

Voldria tenir un ral, per cada cop que he pensat en la necessitat de suprimir el diumenge.

Volen un dia més poca-solta que el diumenge?

En arribar el diumenge, els carrers, les places, els passeigs són presos per una munió de individus de ambdós sexes que caminen amb posat de circumstàncies; que no es veuen en cap altre dia, que en diumenge.

Els tramvies van plens d'una concurrència especial que es diria acabada de arribar d'Arbeca, o de Pelagalls. Als cafés, no s'hi cap. Vos prenen la taula del cassino. Vos arrepassen el lloc en la biblioteca del Ateneu...

I els teatres?

Aquests s'ofereixen el diumenge lo que es diu, de gom a gom. Els *music-halls*, els cinematògrafs, les sales de ball, o de concerts, escupen al carrer lo que el seu estòmac, afamat, no pot pair. Gent als Parcs, a les muntanyes de a la vora, als molls i a les escolleres.

D'on redimoni sortirà, tanta gent?

I és que les fàbriques, els tallers, els escriptoris, llenquen el diumenge a la circulació, el contingent nombrós dels seus detinguts... Exèrcits de desgraciats que s'apoderen del carrer, que obstrueixen les aceres, que dificulten el trànsit, que formen grups, que discuteixen en alta veu, i es manifesten sorollosament, com si els manqués temps per a gaudir del descans.

I quin descans, com hi ha món!

Molts dels ciutadans que tan aparatósament es remouen, arriben al vespre més afadigats i més moixos, que després d'un dia de incessant treball.

Doncs, si el diumenge és una molèstia per als qui ens sentim perjudicats i una càrrega per als qui haurien de aprofitar-se de la seva celebració, quin inconvenient pot haver-hi en suprimir-lo? Tan necessaris al Progrés i a la Civilització són el trasbals i l'enrenou que comporta?

Que Déu Nostre Senyor té manat a l'home que reposi al setè dia?

I què?

Amb tota seguretat, no va pensar el Pare Etern al dictar la sagrada disposició, amb els cafés, els cines, els teatres, els *music-halls*. Em jugo un peix, que no va atinar tampoc, amb les corrues de badocs que van de un cap a l'altre de la ciutat, caminant d'esma, sense objecte ni voluntat.

No devia caure, sobre tot, en que seria en diumenge el dia que acordessin celebrar les eleccions.

Per lo dit i quelcom més que podria afegir, opino que lo millor seria suprimir el diumenge.

I com no m'agrada ferir interessos ni molestar a ningú, cas de que la idea no semblés bé a tothom, podria intentar-se una solució de concòrdia.

Si el projecte motivés protestes, cabria respectar el diumenge, però col·locant-lo entre setmana.

X. X. X.

La broma dels "apartats"

Valent bullit està armant la Direcció de Correus amb el «cuento» dels Apartats.

Segons la nova disposició, que voldrien que quedés implantada per cap d'any—i un gall d'indi!—sembla que tots els remitents es veuran obligats a escriure damunt dels sobres destinats a gent que té apartat, el número d'aquest; i en cas contrari, el destinatari rebrà la carta o el paquet a domicili i tindrà de abonar els 5 cèntims de reglament al senyor carter.

La mida és arbitrària a totes llums.

De cada cent cartes que's reben a les cases que tenen apartat, més de noranta arriben a lloc amb les senyes de la raó social i de la dressa. I refiats com estan els remitents, de que amb aqueixes senyes n'hi ha prou i de que a Correus ja es cuiden—que per això els paguen—de averiguar si tenen o no apartat els respectius destinataris, qualsevol els acostuma ara, amb vuit dies de temps, a escriure un número determinat, en substitució de les senyes naturals de cada casa!

Per la part que'ns toca—puix nosaltres forem dels primers en gastar apartat a Barcelona—posem en coneixement del senyor Administrador local la nostra més enèrgica protesta. I si aqueixa mida arbitrària s'implanta rigurosament i amb escrupulositat a Barcelona, deixarem l'apartat... i que se'n encarregui un altre.

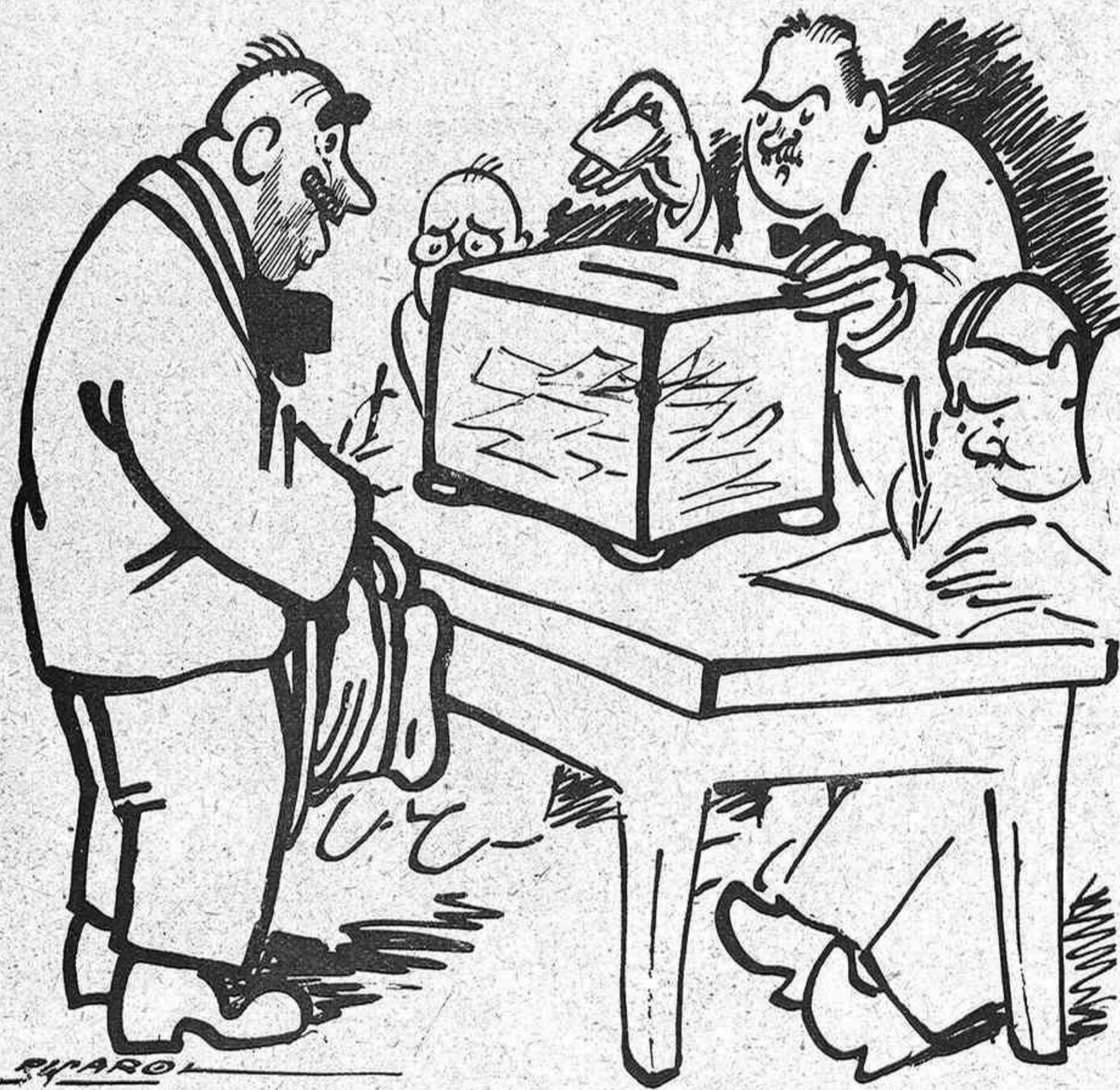

L'innocent

A alguns dies que la bona senyora jeu al llit. Hom veu a son espòs trastornat i agitat, qui trasca d'ací i d'allà en cerca de remeis i algun atuell. El metge es deixa veure tot sovint, i de tant en tant la senyora Ignacieta, la llevadora de la casa, li va a fer una visita.

Llur fill, un bailet de dotze anys, no capeix el que és aquell misteri, i s'encaparra per a esbrinar-lo. Si pregunta per la mare, el seu pare li etziva un somriure forçat i no li contesta; si ho demana al seu metge de capsalera, somrient així mateix, li diu que pateix migranya; i en demanant a la senyora Ignacieta perquè vé a la casa cada dos per tres li respòn que els va a visitar. I l'infant es mata calculant. Ja té dotze anys i la innocència comença a esvaïr-se-li; ell pla que comprèn els somriures i excuses del pare i del metge, i de la llevadora, però si que entèn que tots plegats l'enganyen. I ho pregunta a les minyones: elles callen, somriuen, es miren, esguarden a l'infant i esclaten en una pregona rialla xardorosa, i restant mudes, la cambrera se'n va al menjador i la cuinera s'endinça al rebost. Per què aquell canvi complet per un no res?, perquè sa mare té migranya, quan cabalment n'ha patit

DESPRÉS DE LA NEVADA

- Que consti que voto en blanc.
- I això, senyor Xirinacs?
- No vui que se'm tingui per home contra-natura.

sempre i mai no hi han hagut aquells silencis i trastorns, i perquè això va envoltat d'aquest etern misteri?

*
**

Un dels dies es fa tràgicament llarg.

L'estança té un aspecte macabre, amb els porticons gairebé tancats que per una escletxa deixen entrar una llum de color lletosa, i per aquelles portes abans sempre badades i ara ben closes que sols s'obren fent un lleuger grinyol escarrinxador per a deixar passar una silueta de cap-cot, i per aquell continuat tràfec de veïns i parents que llisquen per la casa gairebé de puntetes i amb gens de fressa, i pels rostres adolorits que traspuen una aclaparadora greugetat, i per la presència del metge i de la llevadora, i la del tulin pare d'ella que quasi l'han dut a pes de braços, i per aquelles ordres de la vetlladora, una dona grossa i de veu forta, que la cuida amb el mateix interès que si hagués de curar a la seva filla. I aquell dia l'infant fa nosa a tothom sense que ningú se'n adongui.

Arriba un moment que tot és més llòbreg; els finestrons es clouen més, les portes no s'entreobren tan sovint, aquelles siluetes que suara lliscaven, ara formen colles arreu, els caps encara s'esdevenen més cots, que sembla que mirin si duen ben enllustrades les sabates, el pregon silenci és interromput pel xiu-xiueig dels veïns i parents, i per forts crits a la cambra de la malalta, on hi ha el marit, el metge, la llevadora i la vetlladora, i el pare d'ella, aquell tulin que quasi l'han dut a pes de braços, s'està mig ajassat en un silló i gairebé oblidat. L'innocent infant camina perdut pel menjador, aquell menjador tan

íntim i conegut, i va a l'etzar d'una gran pena: el no poguer esbrinar l'estrany misteri.

Crits més intensos palesen que la pacienta està follant. Els veïns i parents, tot volguent callar, xiu-xiuegen més; i el pobre nen és l'abandonat de tothom, i no entèn les ridicoleses de la migranya. Per fi, la vetlladora i l'espós passen a la cuina, duen un entriuell embolicat amb robes, dos coneguts s'hi acomvoien i a no trigar gota els deixa la vetlladora.

Aleshores algú s'havia ataleiat del petit i en retenint-lo l'entretenia. Però hi hagué un moment, un moment només, de descuit i ell s'escorregué cap a la cuina. Allà vegé com arran-javen tots plegats un gros test que feia pudor de calç, i on hi plantaven una clavellina. El nen ho mira tot i calla; callà fins que fou enllestida la feina que llençà una llambregada a son pare i ingènuament li digué:

- Què feu, pare?
- Plantem una clavellina, fill meu.
- I perquè la planteu una clavellina estant tan mala, la mare, patint tanta migranya?

Son pare no respongué i estrenyent contra el pit al seu fill el besà, en tant que li brollaven dugues llàgrimes que el rentaven cara avall. I el nen sigué arrossegat a la seva cam-

bra pel conegut que d'ell es cuidà.

Quina nit més neguitosa fins que s'adormí, pel pobre infant! I en ésser cridat l'endemà, dilluns, per la cambra, per a anar a l'escola, preguntà per la seva mare, i li digué que estava millor; allavors s'encaparrà més i desitjà el col·legi, que tant detestava, per a poguer narrar punt per punt el que havia espilat, per a que li expliqués què significava, a son amic, an aquell que tant sabia de les coses que ell ignorava.

J. ROURE I TORRENT

RAIG DE SOL

El pseudo *mantegaire* està avorrit veient com cau la pluja silenciosa, en mig d'una claror, tota boirosa, que deprimeix, ben tost, son esperit.

Ell sempre tan despert, s'és condormit i sembla que a parlar casi no gosa; a l'Agna no l'ha vist, ni veu la Rosa. D'un fort *espleen* se troba posseït.

Lavors se dona compte qu'és una vida morta, la vida que tants anys resignadament ell porta, i sent com rebel·lar-se, de sobte, son esprit.

Fa un jurament, resolt, de rompre aitals cadenes; mes surt el sol, entren jogant tres rialleres *nenes*, i tot el seu pesar queda de fet esvaït.

FERÉSTEC

GLOSSARI

CIUTAT NEVADA

No negarem que, per a molta gent, això de la neu a ciutat, resulta un espectacle interessant. Cada boig amb la seva mania, i allà ells, si els agrada i s'hi troben bé. Però quasi ens atrevirem a afirmar que entre tots els quins canten alabances a les grans nevades, no s'hi compten sinó dues menes de gent: els inconscients i els «males animetes».

En el grup dels inconscients entusiastes de la neu, hi formen irremissiblement:

a) Les criatures, que salten del llit i corren al balcó i encasten el nasset als vidres, embadalint-se amb l'insòlit espectacle, sense pensar, pobres, que totes aquelles bolves de farina celestial esdevindran terribles ferides per als tendres dits dels seus peuetes i de les seves manetes.

b) Els dibuixants i pintors incipients; els reporters fotogràfs, que són uns tontos, perquè enviant fo'ografies de qualsevol nevada anterior complirien, puix totes són iguals; i els escultors improvisats que fan boles i figures per passeigs i per places.

c) Les senyoretes cursis que van a Les Planes de Vallvidrera a fer «batalles bien» amb senyorets encara més cursis que elles.

En el grup dels «males animetes» entusiastes de la neu, s'hi compten sens dubte:

a) Els que venen brasers i escalfetes.

b) Els que, a les Rambles, esperen que caiguin e's pobres pardals ferits pel fret.

c) Els farmacèutics inventors de remeis per als panallons.

d) Tots aquells que alaben les delícies del hivern tenint a casa seva calefacció central i no van més que de casa seva a la «peixera» del «Liceu».

I tota aqueixa gent no té dret a opinar respecte a les excelències de la neu a ciutat. Ells diuen que l'hivern és bonic, sense fixar-se en que l'hivern és l'enemic dels pobres. Ells asseguren que el fret és saludable, sense adonar-se de que el fret mata. Ells afirmen que la neu és el símbol de la puresa, sense veure que dessota d'aqueixa blancor immaculada—l'hipocresia més gran de la naturalesa—s'hi amaguen els més terribles sofriments de l'home: el dolor físic i la misèria moral.

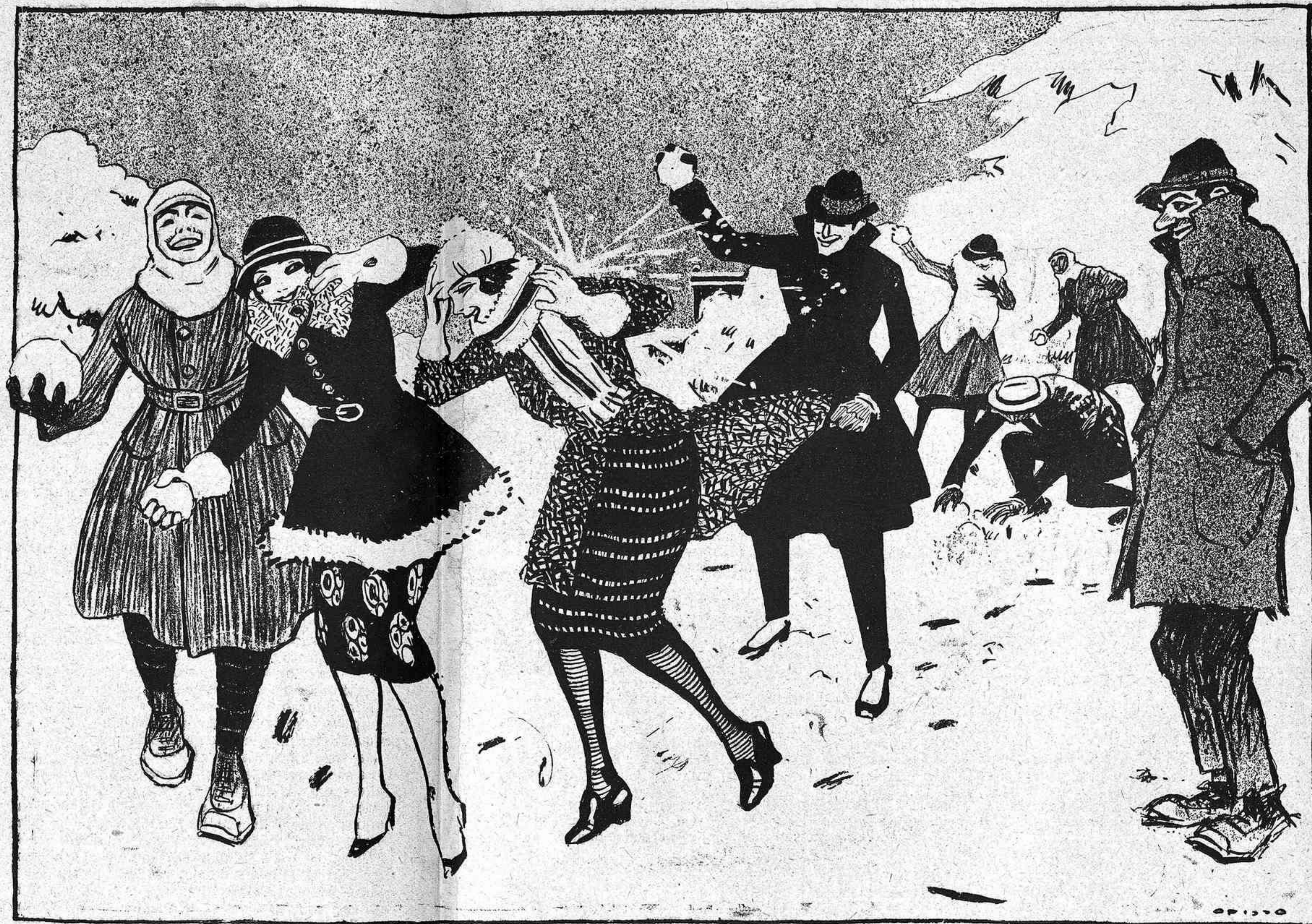
La neu és monòtona, la neu és freda; la neu no pot ésser mai hermosa perquè és crudel, perquè fereix de traldor; perquè tot lo dolent és lleig.

La neu és pitjor que la Mort, perquè la Mort és igualitària, és justiciera, i la neu ataca sols al dèbil i al indigent.

Diu una vella tradició infantina que «quan plou, és que els angelets fan pipi».

No'ns atrevirem pas a dir clar i català lo que fan els angelets quan neva.

XARAU

LO QUE FA RIURE ALS UNS, FA PLORAR ALS ALTRES

Entre marit i molla (enfadats):

Ella.—Abans de casar-te amb mí, vas dir que el més petit caprici meu seria satisfet; i això ha resultat fals.

Ell.—No, senyora. El que hi ha és que encara l'espero el més petit caprici.

—Què vols dir?

—Que tots han sigut grossos.

El cessant. — Com hi ha món, ja ho és de divertit, ja, això de la neu!

El tabac

I

Avui pels que fumen
s'imposa la *huelga*,
perquè de tabaco
mai n'hi ha al estanc,
i ara aquell que vol trobar ne
pagant forta prima
ja n'hi donaran.

TORNADA

Fumadors
pacatilles i paquets costen suors;
mes com n'hi ha,
pagant doble aquell que'n vulgui en trobarà
pels carrers,
bars, tavernes, forns, cafès i carnicers;
sí, senyors,
el negoci es pels revenedors.

II

Ara'l millô ofici
és vendre tabaco,
doncs que amb poca feina
es guanyen diners.
I si això dura, com sembla,
aniran amb auto
tots els estanquers.

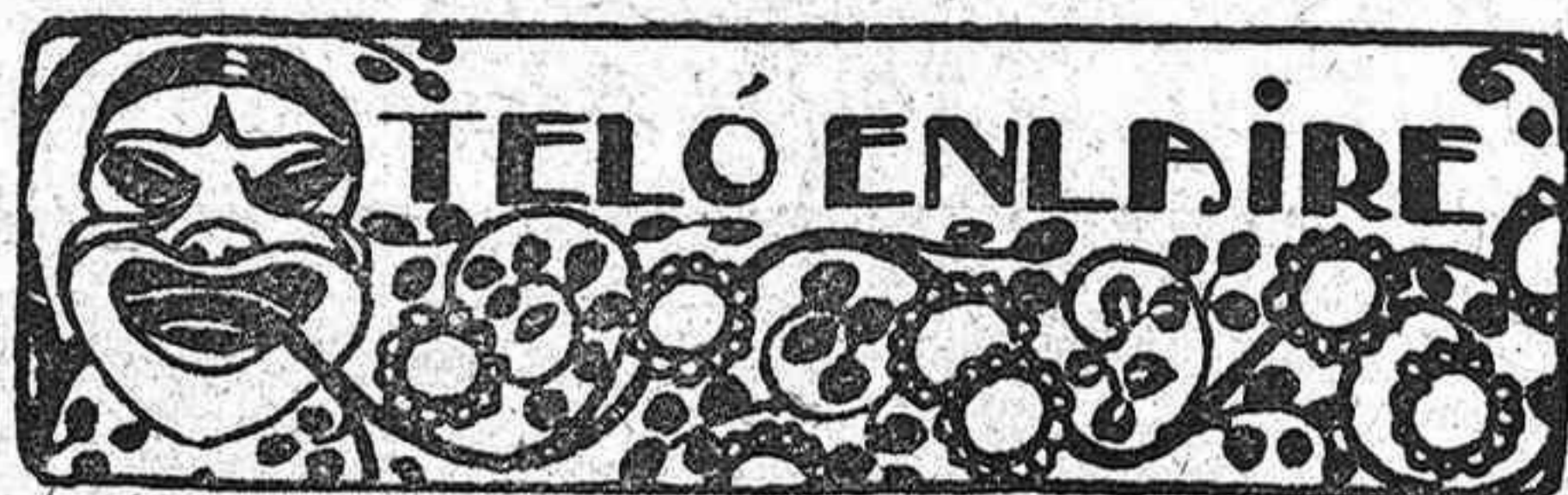
(A LA TORNADA)

III

La moda del dia
avui és la *cola*
com ho podran veure
anant a ciutat.
Per tots els carrers i places
no's veu altra cosa:
tothom va *encolat*.

(A LA TORNADA)

J. LLEOPART MONNER

LICEO

L'Empresa va poguer conseguir que la celebrada artista japonesa Tamaki Miura—vaia un miura de l'art està feta, aquesta senyora!—ajornés uns dies la seva marxa; i això fou tant com una representació més de la gentil *Madama Butterfly*, que tingué lloc el dilluns. I no'n vulguin més d'ocasions a la eminent diva!

Diumenge es donà *Un ballo in maschera*, òpera antiquíssima, de la qual no'ns atrevim a explicar ne l'argument ni a fer-ne el judici crític musical, perquè jaestic que ho feren els nostres besavis. Sí direm que se'n surten valentment les senyores Poli Randaccio i Pagani i els senyors Campioni Montesanto i Luna. El mestre Baroni, fet un brau tota la tarda.

ROMEA

Sembla que tenen gent amb l'obra de circumstàncies *Els Pastorets*, a la qual En Foch ha posat dos aixerits quadres nous: *De cap al Infern* i *Les calderes d'En Pere Botero*, que constitueixen un seriós reforç per al espectacle. Les criatures hi riuen i als grans els cau la baba de veure riure als infants.

Se prepara un aconeteixement; l'estrena de *Les aventurès del senyor Pick-wick*, comèdia burlesca treta de la famosa novel·la d'En Dickens; traducció catalana d'En Quimet Montero.

TÍVOLI

Aquella *Novelera* anunciada a sò de bombo, no resultà gran cosa. Un bon intent, però res més. Ni la lletra ni la musica quedaràn de repertori.

NOVEDADES

Allò de *El modisto parisino* és un vodevil de «gran risa» i dels de la mànega ampla; vol·m dir que resulta una cosa bastant picaresca per la mena de públic d'aqueixa casa. Un argumentet que es porta l'oli; uns xistos verdets uns tipus plens de pebre, i un diàleg ple de sal més o menys àtica; no ens negaran que pot resultar amaniment fort per a determinats paladars. En Bonafé i l'Alba, com sempre, superiors.

Per a ahir, dimecres, estava anunciada la primera de *Montmartre*, a benefici de la aixerida senyoreta Ladrón de Guevara.

POLIORAMA

Segueix triomfalment l'èxit de la comèdia *Alfonso XII, 13*. Abans d'ahir, dimarts, degué tenir lloc l'estrena de *M sobtino Fernando*, joguina còmica en tres actes i original del senyor Fernández Lepina.

No l'havem vista encara.

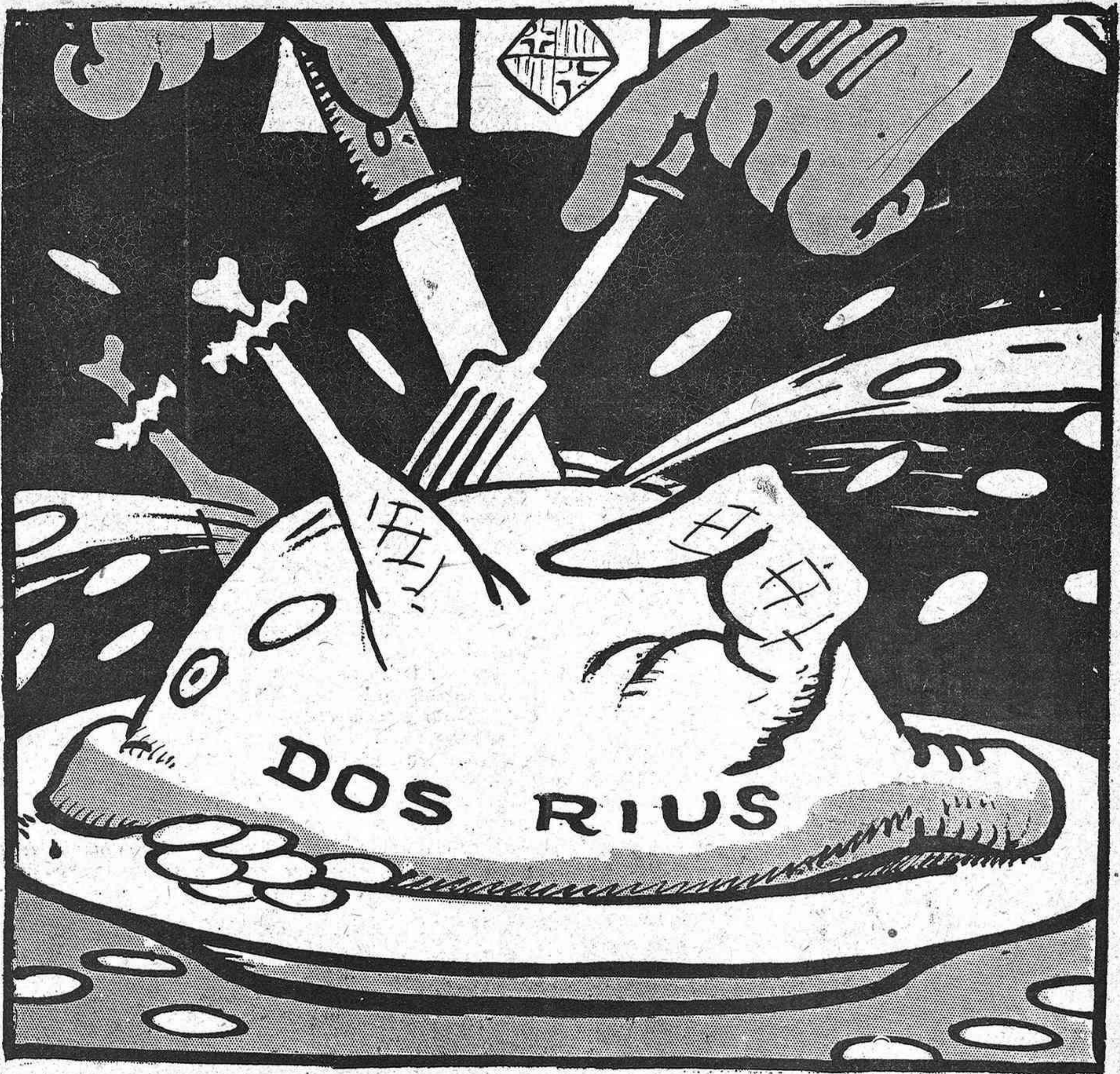
En el número pròxim pensem dir-ne quelcom.

PRINCIPAL-PALACE

Són cada vetlla més aplaudides les notables novetats *Fortmello-Civillino*, *Rynalda*, *Cooke*, *Geaiks and Geaiks*, i moltes altres estupendes atraccions de primera força que han assolit xardoroses manifestacions de simpatia.

Per al dilluns d'aquesta setmana estava anunciada la primera representació de «Balls rusos», a càrrec de la famosa troupe *Grawiloff*.

Se'n parlarà un altre dia, amb la deguda extensió.

UN VELL REFRA APLICAT AL NADAL D'ENGUANY

«Val més el farciment, que el gall.»

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

TURRONS I NEULES

Com anavem dient no fa gaire, segueix el xàfec d'exposicions. En Domènec Soler ha portat quaranta i una pintures a Càn Parés, En Wenceslau de Soto, trenta a Càn Dalmau; i l'Huc Staccioli no sé quantes, a Càn Busquets; però com l'abundor està en raó inversa de la selecció, entre els tres ens mostren ben poca cosa selecta; com si diguessim, poquets turrans de crema.

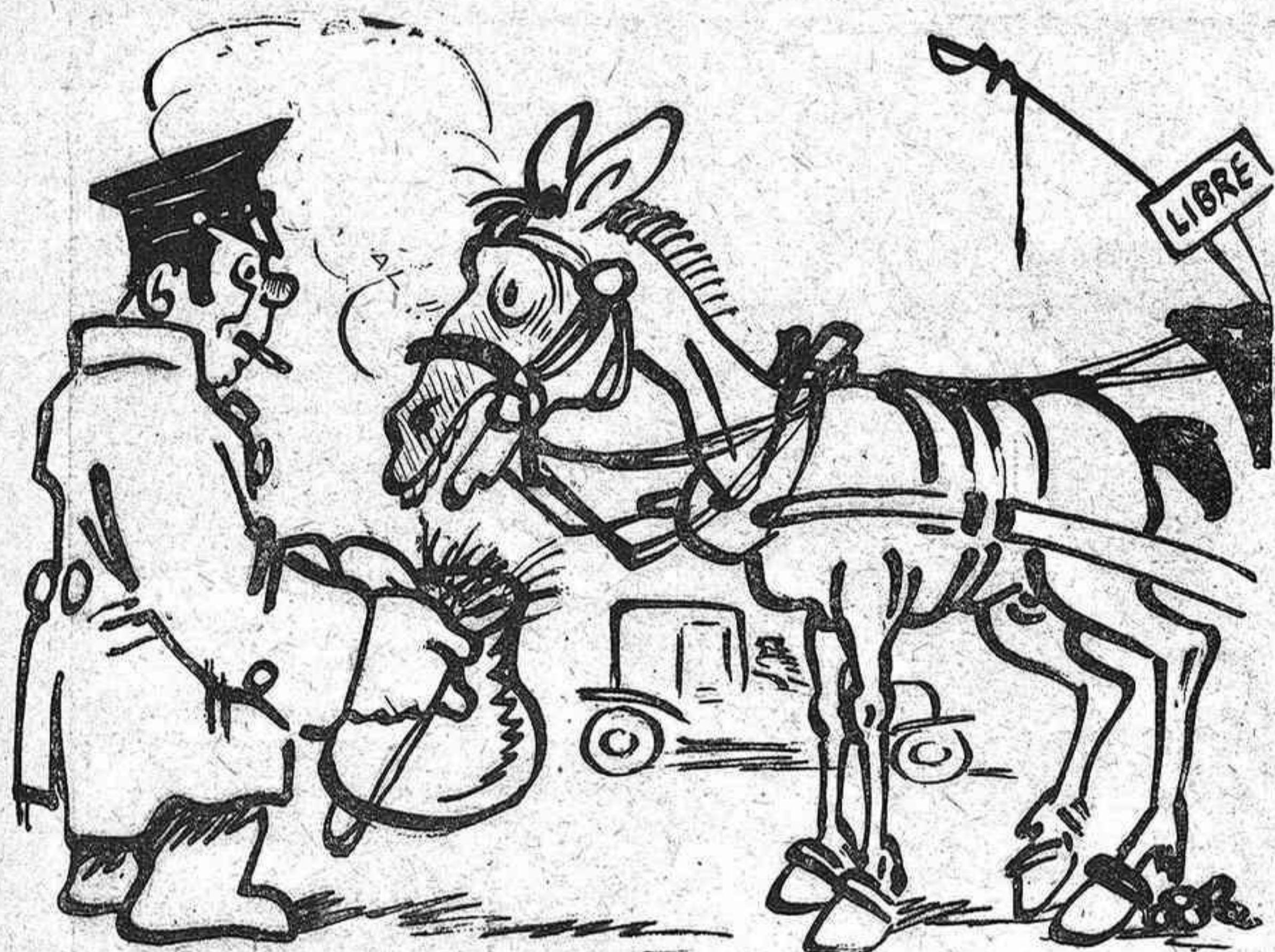
En Domènec Soler resulta el més complert dels tres expositors, no sols perquè exposa més coses que els altres, sinó perquè estan pintades com cal, les seves

obres, i ben dibuixades i construïdes, de passada; és, doncs, un artista que resulta tenir bons motllos. El que no resulta és gaire personal en la manera de fer i d'interpretar el paisatge. Les seves teles podrien firmar-les diferents pintors coneguts, sense que ningú tingués res que dir-hi.

En canvi, això és l'única cosa que tinc que dir-hi jo: que s'assembli massa a altres pintors, tenint com té prou energies per a anar sol i caminar segur, ja que la claror no l'enlluerna, ni els llocs feréstecs li fan por, ni li pesen les llunyanies, ni li donen mal-de-cap les soleiades.

Les pintures d'En Domènec Soler són llèpoles i corrents com els turrans d'Alacant, de Xixona o de Centaina; però els hi manca la marca de fàbrica, que els hi dongui nomenada especial i els hi prepari una bona sortida al mercat de les lleminadures artístiques.

En alabança d'aquest pintor força discret i trassut puc

—Pallal... sempre pallal... Fent tan fret, be em podries dar una sopa calenteta.

NOTA DE MATÍ

Baixa'l Sol de la muntanya
per entre un crestell de pins;
amb son petó daurat banya
camps, molces, arbres, camins.
La lluna, ampla, satisfeta,
ha aclar t la fosqued it;
ha ofegat tota estrelleta
des del cel immaculat.
Se'n entorna concirosa:
fon ses galtes, perd el brill
que duia en el cel gelosa
del festeig de cada grill.
Quan la nit magnífenta
deixava revení'ls prats,
i la terra, al Sol bullenta,
queia en dolces ansietats.

J. COSTA I POMÉS

ESQUELLOTS

Ja estan ben frescos, els que tenen la desgràcia d'haver de viure sota-terrat.

La majoria de propietaris—que són uns miserables mesquins—han preferit que la neu d'aqueixos dies se glassés dalt dels terrats, abans que donar tres pessetes a un home per a que la tirés al carrer.

Què passarà ara?

Que a quasi tots els quarts i quints pisos hi hauran goteres.

I els inquilins patiran reuma.

Sense pensar, els ximpls de propietaris, que a la llarga el mal caurà damunt d'ells.

Que ja ho diu la dita: «Qui no pensa en la gotera, té d'adobar la casa entera.»

Las Noticias va fer una petita planxa l'endemà de la nevada.

Al donar compte de l'aconteixement immaculat venia a suposar que «a primeras horas de la madrugada la nieve no había cuajado» i que tot plegat no seria res, quan a les onze de la nit tot Barcelona estava amb mig pam de blancor, com si ens haguessin abocat tota la farina intervinguda.

Quines ganes de fer fracassar a Sant Pere, l'espiter celestial...

Això vol dir senzillament que els redactors de *Las Noticias*, són uns Estevets que se'n van al llit a l'hora d'anar-se'n a jòc les gallines.

Dijous de la setmana passada morí a Barcelona un antic i estimadíssim col·laborador nostre: En Simón Alsina i Clós.

Des dels primers anys de *La Campana* i de *L'Esquella*, En Simón Alsina i Clós s'havia compenetrat amb la literatura i les idees d'ambdós setmanaris, essent durant molt temps un dels més assíduus escriptors que honraven les columnes dels citats periòdics i dels respectius almanacs.

La seva firma havia aconseguit certa popularitat a Catalunya, puix era un poeta fàcil, que tocava amb igual acert la nota sentimental i la còmica. Portava guanyats un sens fi de premis en diferents certàmens literaris.

D. E. P.

dir que, no obstant els dies que correm, no té una sola neula a l'exposició. I això que ara és ocasió de col·locar-les a bon preu.

**

L'Staccioli, en canvi, és un artista turrinaire tocat de modernisme, que volent fer turrns de noves menes, arriba molt sovint aprop de convertir-se en un neuler de primera.

Pla es coneix que no sap encara preparar els ingredients que utilitza. Així al costat d'una tela d'empenta s'hi troba, per exemple, una taulela de turró de mel o de neu feta a cops de puny, que's dona patacades amb les bones formes que oferèixen unes quantes mostres de *Massapà*, que li han sortit d'allò més bé.

Amb la pintura de Staccioli em passa una cosa estranya: de primera impressió, quasi no m'agrada, mes anant-la mirant acaba per fer-me el pes. Senyal evident de que en les seves teles hi ha pasta de bona mena, encara que no estigui treballada com jo voldria. De totes maneres trobo que ha millorat molt des de sa darrera exposició.

**

En quant al pintor Wenceslau F. de Soto, malgrat els seus noms rimbombants, li havem trobat més neules que turrns exquisits, cosa que no és pas d'extranyar pels voltants de Nadal.

Consti en descàrrec de l'artista, que la seva exposició és de les més rodonetes que havem vist a Càn Dalmau, i que li reconeixem aptituts recomanables per a dedicar-se al retrat, en quan vulgui usar bons materials i afinar-se en el treball. També li havem vist algú paisatge prometedori i algú bodegonet ben apuntat.

Treballi força i procuri que la *Lita*, amb aquelles mans que li ha posat no el confirmi mai, perquè no tindria pas prou cara per a rebre la *nata*.

Es un consell d'amic que li dono. Els bons amics es coneixen enfront del perill.

C. ARBÓ

El gran Cussó se n'ha anat a l'aigua, tal com era de esperar.

Al «Foment» comentaven l'altre vespre la derrota. Tots els de l'U. M. N. atribuen el fracàs al fret.

—Amb la gelada que feia —diuen—qualsevol monàrquic s'exposava a sortir de casa i refredar-se.

Per això cantaven al «Foment»:

Tan petitet maridet m'heu dat
que la geladeta se me'l menja;
tan petitet maridet m'heu dat
que la geladeta se me'l ha menjat.

Una delícia aqueixos mitins de l'U. M. N.!

El comte de Santa Maria Ora Pronobis de Pomés va exercir de «tonto» i ho feu de primera.

De pallassades, de piruetes i «gedeonades», no en vulguin més.

Diumenge, a l'hora de l'escrutini, ho deien allà al carrer de Rivadeneyra:

—Set mil vots i encara gràcies, al *Antonet*.

—I això?

—Han votat tots els aficionats al circ eqüestre.

El senyor Anido va publicar un «bando» [prohibint la formació de grups, el dia de les eleccions.

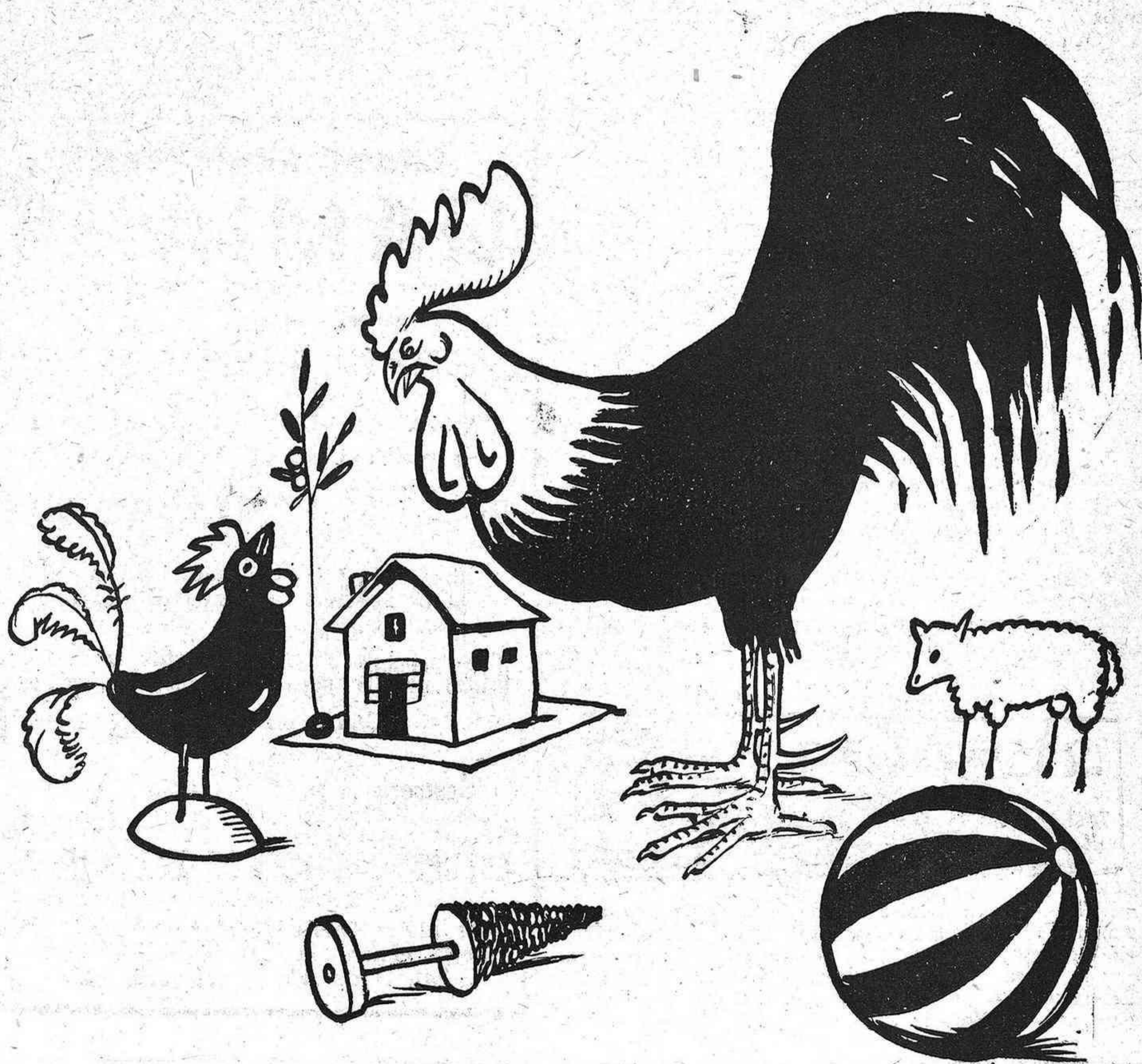
No hi havia necessitat.

Aquell dia, amb el *taro* que feia, ningú se aturava pel carrer.

L'aire gelat que corria ja's cuidava de disoldre els grups, millor que no ho haurien fet els «bòfies».

El regidor-Síndic del Ajuntament de Barcelona, ha tingut l'amabilitat de remetre'ns deu «bons» triplicats, per a que, amb motiu de les Festes de Nadal, els repartim entre famílies verament necessitades.

En nom dels nostres pobres, donem les més expressives mercès a En Josep Puig i Esteve.

ENTRE GALLS

—A mi em couran per Nadal; ditxós de tu, que ets de terra.
—Sí... de terra cuita!...

Notes de casa:]

Del «Orfeó Gracienc» rebérem invitacions per als concerts-recitals «Emili Vendrell» i «Maria Torn», celebrats dissabte a la nit i diumenge a la tarda, respectivament. Un i altre, segons notícies, resultaren un èxit a pesar de l'intempèrie.

S'estima l'atenció.

— També rebérem una tarja de convit per a la Conferència donada, dissabte, al Ateneu Barcelonés per En Delfí Dalmau; conferència que versà sobre el «Procediment modern d'aprendre fàcilment i bé, idiomes estrangers a casa mateix.»

Agraim l'envio.

A conseqüència de les glassades d'aqueixos dies, bastants pobres indigents han mort de fret.

Això a Barcelona no's veia gaire sovint; a Madrid, sí.

Els centralistes, doncs, estaran d'enhonorabona.

Ens anem apropant a la meseta.

Quan menys en aqueixa mala costum de deixar morir al pròxim.

Quin honor per a la família!

A la porta d'un col·legi electoral:

—Vinga una candidatura.

—Quina vol?

—La més calenta.

CRISI MONETARIA

Davant d'un edifici espetarrant de marbres esgrafiats i molt lluents, tot ple de grans *boureaux* i d'escrivents s'hi para un home vell, boca badant.

Amb interès vivíssim va cercant si coneix a quelcú d'aquells clients; que entren, surten a raig, poc amatents per a lo que'l vellet va demanant.

Li sembla estrany que havent-n'hi tan diner, n'hi un tan sols li faci caritat, suposant que tots van grassos d'ermilla; de bona gana n'hi voldrien fer; mes es troben amb la dificultat de que a tots ells, els manca calderilla.

RAMIS CAMALÓ

J. R. i T.: Preferiríem quelcom que no fos tan «tètric». — Antolí B. Ribot: No ens convenen. — Leopold Puig: Hi trobo a faltar enginy i novetat. — Joan Noguer i Bachés: No farem res; la forma és molt descuidada. — Manuel Roca i Pagés: Entren en cartera, per si un dia aprofiten. Però no li asseguro res. — N. Margall: Parodiant a Hamlet, podríem dir:

Paraules, paraules, paraules...—S. B. i S.: Rebudes les *Intimes*, i tantes mercès.—Marti Duatis Itarti: La visió està ben reflectada, però els versos no van a l'hora.—J. Staramsa: Anirà al *Almanac*, i «merçi».—Tella: El seu sonet té un gros defecte: el llibertinatge de l'accentuació.—Albert Berthier: Entra en cartera, per a quan vinga l'ocasió.—Aguileta: Rebut i gràcies. ¿Quin dia s'ha de anar a fer la costellada?—P. del C.: Va bé i moltes mercès. Ho [sento, però allò de *L'Emigrant* no degué servir.—Ferèstec: Me 'sembla que s'aprofitarà.—F. R. (Pineda): Ha passat a *La Campana*. Ja ho degué veure publicat.—Lluís R. Jané: Envii altra cosa, que això és molt diluït i molt deslligat de forma.—Ramis Camaló: Anirà, però lleugerament esmenat.—Drac: Dibuixi, dibuixi, que vostè en sabrà. I d'aquí dos o tres anys envii quelcom.—J. Ll. M.: Si el veu publicat, senyal que haurà anat.—J. F. i R.: S'agraeix l'envio.—J. C. i P.: L'article *De la vida de lluita* s'ha de guardar en conserva; ara no passaria. El demés s'anirà insertant.—J. N. de M.: Rebuda l'*Hivernenca*; anirà al *Almanac*.—E. G. C.: La curta, anirà al *Almanac*. L'altra, comença bé i acaba malament.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

GRANS MAGATZEMS

DAMIANS

Immens assortit en objectes per a regals i
JUGUETS PER A L'ARBRE DE NADAL

EXPOSICIÓ i VENDA de diferents articles
per a TAULA, CUINA i REGAL al

preu únic de **3⁹⁵** pessetes

Grans novetats en llanes i sedes per
a vestits de senyora

Ultims models en barrets, vestits, abrics, «jerseys», impermeables, etc., etc.

CALÇAT a preus limitadíssims

Sastreria a mida - CORTE DISTINGIT
i PREUS INCREIBLES

ESTUFES I MOBLES DE TOTES MENES

Boás pluma, pells, guants, perfumeria, camiseria, gèneres de punt, bisuteria, ferreteria, bateria de cuina, maquinaria, etc.

TOS la curen les Pastillas Helenianas.
1'25 pessetes caixa.

PANALLONS els cura Tópico Gil Kens.
1'25 pessetes frasc.

ASMA la curen les Gotas Helenianas
4 pessetes frasc

EN PREMSA

L'Esquella de la Torratxa

ALMANAC per a l'any 1921

Laura García de Giner

El hogar y el trato social

ARTE DE EMBELLECER LA VIDA

Un tomo 8.º

Pesetas 4'80

Pompeyo Gener

**Los Cent Conceyls
del Conceyl de Cent**

Preu:

Pesetes 1

Catalans il·lustres

RETRATS I BIOGRAFIES

TEXT CATALA I CASTELLÀ

Pesetas 5

EMILI VILANOVA

TEATRE COMPLERT

Las bodas d'en Cirilo.—Qui... compra maduixes.—Oriental

L'ase del Hortolá.—A casa l'alcalde.—La viuda

Preu:

Pesetes 3'60

Calendari català

MANELIC

BLOC - BONA VIA

ANY 1921

Preu:

Pesetes 0'80

Casimir Giralt

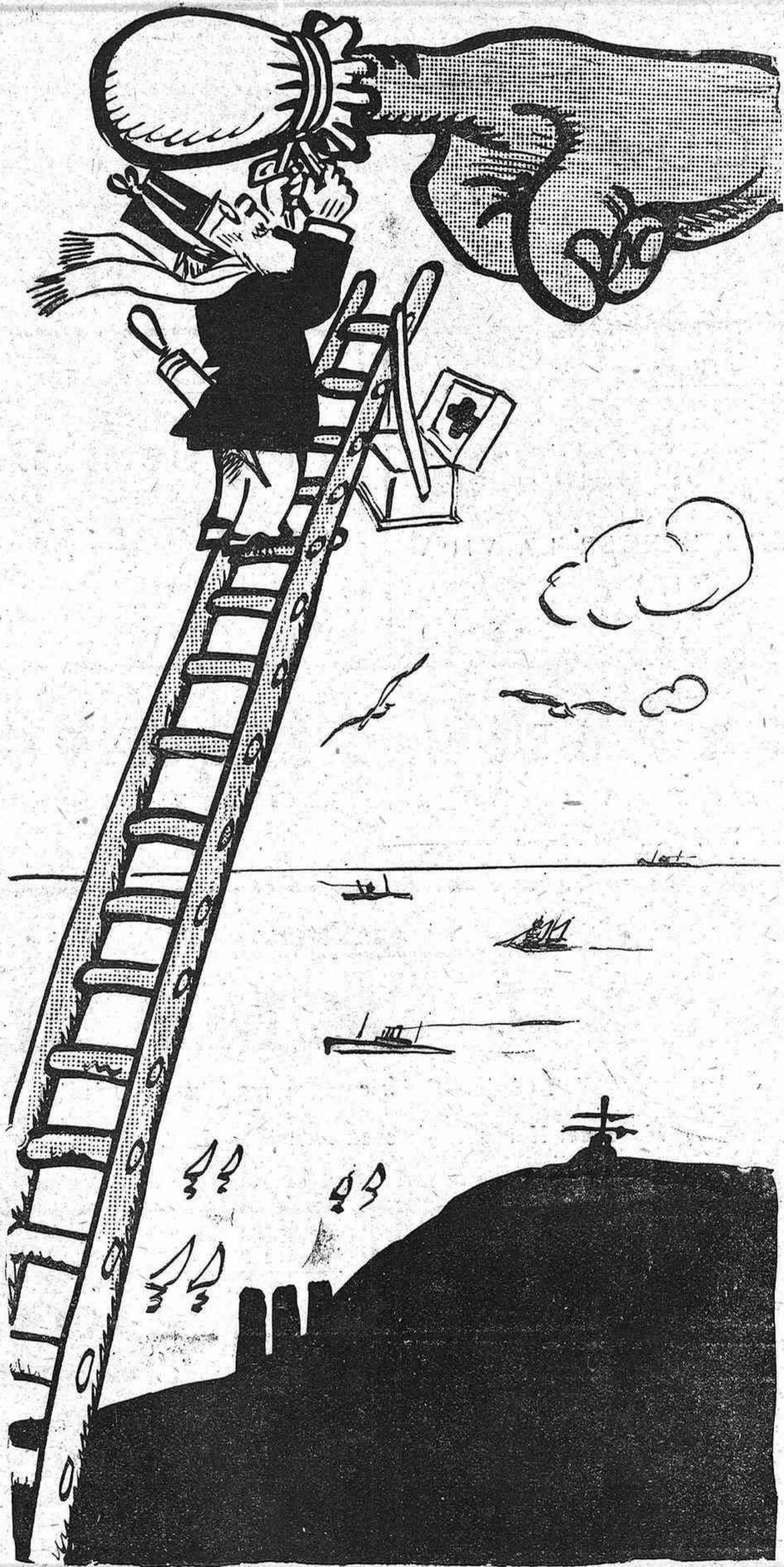
BOI, EL MERAVELLÓS

*Drama en un acte, en vers
inspirat en un conte d'Oscar Wilde*

Preu:

Pesetes 1'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

FEIA TAN FRET, QUE...

*Hasta al dedo de Colón
le ha salido un sabañón.*